

FEDERÁLNÍ MINISTERSTVO VNITRA

Č.j.: OV—039/A—89

17.VII.1989

~~TAJNÉ!~~

Výtisk č. 13

Počet listů: 12

Počet příloh: 10/29

DENNÍ SITUAČNÍ ZPRÁVA č. — ⁸⁸

Upozornění: materiál je určen výhradně k informaci adresáta.

Nesmí být rozmnožován a po využití podléhá do 10 dnů vrácení federálnímu ministerstvu vnitra (odboru analytiky a informací Vnitřní a organizační správy FMV).

1. Bezpečnostní situace v ČSSR

V průběhu 14. až 16.7.1989 nebylo zaznamenáno závažné narušení klidu a veřejného pořádku. V uvedeném období proběhla v Gaboltově (okr. Bardějov) tradiční pouť, jíž se zúčastnilo 32 200 osob, převážně mládeže. Náboženská pouť se uskutečnila rovněž v Topolčiankách (okr. Nitra). Hlavní mše 16.7.1989 se zúčastnilo asi 8 000 věřících, převažovala střední a starší generace občanů. Při poutích nedošlo k rušivým jevům ani k protisocialistickým výpadům.

V oblasti vnitřního protivníka dochází k postupnému rozšiřování protisocialistické výzvy "Několik vět", k níž podpisové akce v řadě případů organizují trestané osoby. Sílí protisocialistické aktivity tzv. nezávislých iniciativ, přes dílčí rozpory v taktice nepřátelského působení dochází k postupnému prosazování radikálních snah. Oproti předchozímu období jsou zjištěvány postupně krystalizující koncepční prvky zřetelně patrné zejména v rozhodnutí protivníka zřídit jako novou nelegální organizaci tzv. Československý občanský výbor. Obdobně se tříbí názory předních nepřátelských exponentů na charakter provokačních akcí, které hodlají organizovat v srpnu 1989.

V průběhu uvedeného období byl zaznamenán jeden nepřátelský nápis v Jihomoravském kraji, dva klamné výhrůžné anonymní telefonáty v Praze a v Teplicích a výhrůžný telefonát vedoucímu redaktoru okresního tisku v Ústí nad Orlicí. Ve všech případech se po pachatelích pátrá. Na čtyřech místech ČSR bylo zjištěno celkem 10 letáků s textem na podporu P. CIBULKY. Po pachatelích se rovněž pátrá.

V Severočeském kraji bylo zahájeno trestní stíhání pachatele výhrůžného anonymního telefonátu v Jablonci nad Nisou.

Nebyla zaznamenána závažná mimořádná událost v čs. národním hospodářství, dopravě a spojích.

2. Nepřátelská činnost

a) Dne 15. července 1989 přicestovalo na hraniční přechod Dolní Dvořiště 10 rakouských státních příslušníků, kteří zde předložili vyplněné žádosti o udělení čs. víza na dobu jednoho dne. Jako účel cesty v žádostech uvedli protest proti Temelínu. Čs. orgány bylo rozhodnuto, že do ČSSR může cestovat pouze Otmar Wolfgang RAUS (1945), rada zemské vlády v Salzburgu, který předložil služební cestovní pas. Ostatním bylo sděleno, že na udělení víza nemají právní nárok a čs. strana nemá zájem o návštěvníky, kteří chtějí v ČSSR protestovat. Rakouští občané se po celou dobu pobytu na OPK chovali ukázněně. Po sdělení, že do ČSSR nemohou cestovat, vyndali z auta tři transparenty s nápisem "Atomový spad nezná žádných hranic" a "Nechceme žádný Černobyl u rakouských hranic". Poté odjeli zpět do Rakouska.

b) Přední exponenti nelegálních struktur rozhodli zřídit tzv. Československý občanský výbor, který by měl sjednotit postup opozice a jako hlavní úkol realizovat "vytvoření demokratického a právního státu". Z dalších úkolů by měl organizovat činnost dosud neupřesněného prozatímního zákonodárného shromáždění, protože Federální shromáždění by mělo být rozpuštěno a "je zapotřebí připravit návrhy nových zákonů, především nové Ústavy ČSSR a nového zákona spolčovacího". Podle názoru protivníka by následně měla být ustavena nová vláda, schopná řešit aktuální problémy, především v ekonomice a v ekologii. Rovněž je zvažován záměr vytvořit nový tzv. Nezávislý svaz mládeže, v němž by podle předběžných úvah mj. pracovaly samostatné svazy mládeže vysokoškolské a středoškolské. Záměry, přestože vznikají v situaci dílčích rozporů mezi jednotlivými iniciativami, krystalizují návazně na vývoj situace v PLR, MLR a v SSSR.

V prostředí předních exponentů "charty-77" a Hnutí za občanskou svobodu krystalizují názory na taktiku v období 21. výročí internacionální pomoci. Nejradikálnejší návrhy prosazuje mluvčí "charty-77" T. HRADÍLEK - 20.8.1989 zorganizovat na Václavském náměstí v Praze otevřené konfrontační vystoupení

"s klacky a řetězy". Dalšími variantami jsou organizování tzv. rozptýlené demonstrace na pěti až sedmi místech v Praze (včetně Václavského náměstí), kde by měly být položeny květiny a rozsvíceny svíčky "za oběti srpna 1968", popř. uskutečnění "protestního korza" "20.8.1989 na pěší zóně v Praze. Konečnou variantu nemá protivník dosud ujasněnu.

Pokračuje rozšiřování výzvy "Několik vět". V posledním období bylo zaznamenáno v Praze, ve Středočeském, Západočeském, v Severočeském, Jihočeském a Východočeském kraji (ve Východočeském kraji jde od počátku července již o 6 případů). Z posledních případů rozšiřoval "Několik vět" A. SMEJDÍŘ (1970, bez pracovního poměru), který pod pamflet v Ústí nad Orlicí získal 21 podpisů od studentů a od učňů a dělníků z podniků PERLA, ELITEX, PREFA a z OÚNZ. V Pardubicích obdržel poštou jeden výtisk "Několika vět" technolog k.p. TESLA ing. R. ŠAMÁNEK (1955), který zhotoval podpisový arch a získal 2 podpisy spoluzaměstnanců. Vzhledem k tomu, že další spoluzaměstnanci se pod pamflet odmítli podepsat, písemnost zničil. Rozšiřování "Několika vět" bylo zjištěno na území hl.m. Prahy, kde došlo k podpisové akci v podniku JANKA Radotín (Praha 5). Organizátorem byl J. FILGAS (1960), soustružník, 2x soudně trestán. Dne 14.7.1989 byl zjištěn výskyt výzvy "Několik vět" v tramvajovém voze linky č. 17 v Praze. Organizování podpisové akce k uvedené výzvě bylo 15.7.1989 rovněž zjištěno v restauraci v obci Nové Dvory (okr. Kutná Hora) jedenkrát soudně trestanými čs. občany bez pracovního poměru R. TUŽILEM (1967), J. STRUKEM (1966) a J. SLUKOU (1961). Pod písemnost získali 50 podpisů. Dne 14.7.1989 rozšiřoval mezi spoluzaměstnanci výzvu "Několik vět", kterou získal při osobní návštěvě od mluvčího "charty-77" A. VONDŘY a sám čtyřikrát přepsal, technik Severočeských uhelných dolů L. LÁLA (1952). V Klatovech organizoval podpisovou akci na podporu základních prohlášení "charty-77" a Hnutí za občanskou svobodu čs. občan bez pracovního poměru J. LEŠŇANSKÝ (1955). Při domovní prohlídce u něj byly nalezeny další protispoločensky zaměřené písemnosti. Organizátorem podpisové akce v Nových Dvorech a LEŠŇANSKÉMU bylo sděleno podezření ze spáchání přečinu proti veřejnému pořádku, ostatní případy se vyšetřují.

V Praze byl 14.7.1989 zaznamenán anonymní telefonát vyhrožující výbuchem v metru. Byl ověřen jako klamný, provoz nebyl narušen.

Týž den anonym telefonoval do Domu kultury v Teplicích (Severočeský kraj), že "v nejbližších okamžicích vyletíte do povětří". Telefonát byl prověřen jako klamný, po pachateli se pátrá.

Dne 13.7.1989 vyhrožoval anonym telefonicky vedoucímu redaktoru týdeníku "Jiskra Orlicka" J. PŘIBYLOVI vzhledem k tomu, že jmenovaný ostře odsoudil v článku "Několik slov k několika větám" uvedený pamflet. Po pachateli se pátrá.

Dne 15.7.1989 byl na hřišti základní školy v ulici Vítězného února v Boskovicích (Jihomoravský kraj) zjištěn úlomkem cihly na živičném podkladě vyrytý nápis v délce více než 40 metrů "smrt komunistům". Po pachateli se pátrá.

Na zastávce tramvaje v Brně, ve vagónu pražského metra, v blízkosti Okresního soudu v Karlových Varech a v objektu s.p. Východočeské papírny Lanškroun bylo zjištěno celkem 10 letáků s textem na podporu P. CIBULKY. Ve všech případech se po pachatelech pátrá.

V Jablonci nad Nisou bylo 13.7.1989 zahájeno trestní stíhání a 14.7.1989 vzneseno obvinění z tr. činu poškozování cizích práv čs. občanu [REDACTED] (1937), vrátný v Severočeských výstavách, člen KSČ, který 13.7.1989 spolu s nezletilou [REDACTED] (1975), žákyní zvláštní školy, telefonicky oznámili OS SNB Jablonec nad Nisou, že "za pár minut vybuchne hotel Zlatý jelen" (hotel byl evakuován až do ukončení bezpečnostní prohlídky, která telefonát potvrdila jako klamný). Při výslechu jmenovaný uvedl, že důvodem telefonátu byla podnapilost a recese. Případ se vyšetřuje.

3. Negativní jevy a poruchy v čs. národním hospodářství

V průběhu 14. až 16.7.1989 nebyly závažné jevy a události tohoto charakteru zaznamenány.

4. Nejzávažnější mimořádné události a kriminální trestná činnost

a) Mimořádné události v národním hospodářství a živelní pohromy

Dne 10. července 1989 bylo v Praze zahájeno stíhání ve věci pro trestný čin ohrožení devizového hospodářství. Šetřením bylo zjištěno, že před uzavřením kontraktu na výstavbu hotelu FORUM v Praze 4 s rakouskou firmou WARIMPEX došlo ke sjednání ceny dodávky v jiné měně než bylo původně uvažováno a bez potřebného zajištění proti kurzovým změnám. Dále PZO Strojexport a IH Praha přijaly nevhodný způsob uvěrování, který vedl k vyšším nákladům. Dále v průběhu výstavby nebyly uplatňovány vůči zahraničnímu dodavateli nároky na penále za neplnění lhůt dodávek a prací. Tímto jednáním došlo k poškození čs. národního hospodářství nejméně o částku 165 700 000 Kčs. Míra zavinění konkrétními osobami se zjišťuje.

Vyšetřuje MS VB Praha.

Dne 13. července 1989 v 19.00 hodin vznikl požár ve výrobně lahůdek SD Jednota v Kladně - Dubí, jehož příčinou byla závada na elektroinstalaci v kanceláři vedoucího provozovny. Zničením části budovy, vnitřního zařízení a počítače zn. Robotron vznikla celková škoda asi 700 000 Kčs. Ke zranění osob nedošlo.

Vyšetřuje OS SNB Kladno.

Dne 14. července 1989 ve 22.30 hodin v Hurbanovu (okr. Komárno) v objektu ČSAD vznikl požár autobusu, který zde téhož dne odstavil řidič [REDACTED] (nar. 1943, bytem Hurbanovo). Příčinou požáru byl zkrat na elektroinstalaci. Ke zranění osob nedošlo. ČSAD Komárno vznikla škoda asi 200 000 Kčs.

Vyšetřuje OS SNB Komárno.

Dne 14. července 1989 ve 13.40 hodin v objektu Severočeských státních lesů Teplice, stavební správa Liberec, jeřábník [REDACTED] (nar. 1959, bytem Liberec) před zvednutím břemene nezjistil únosnost podloží pod bočními vysouvacími rameny a došlo k převrácení autojeřábu na levý bok. Při havárii utrpěl jeřábník těžké zranění a je hospitalizován v nemocnici v Liberci. Na autojeřábu vznikla škoda ve výši 100 000 Kčs. Ve věci bylo zahájeno stíhání pro trestný čin porušování povinnosti v provozu socialistické organizace.

Vyšetřuje OS SNB Liberec.

Dne 15. července 1989 v 15.00 hodin u obce Belová Ves (okr. Dunajská Streda) vznikl od nákladního auta požár lánu pšenice. Ke zranění osob nedošlo. Shořením 13 ha pšenice a poškozením automobilu vznikla celková škoda asi 137 000 Kčs. K upřesnění příčiny vzniku požáru byl přizván znalec z oboru automobilní techniky.

Vyšetřuje OS SNB Dunajská Streda.

b) Násilná trestná činnost

Dne 13. července 1989 v 19.00 hodin v obci Cerhenice - Radimek (okr. Kolín) se na ubytovně vzájemně napadli kuchyňskými noži podnapilí [REDACTED] (nar. 1934, bytem Povážská Bystrica, člen KSČ) a [REDACTED] (nar. 1938, bytem Levoča, okr. Spišská Nová Ves, 1 x soudně trestán, oba zedníci JZD Cerhenice). Způsobili si těžká zranění, kterým [REDACTED] podlehl a [REDACTED] je hospitalizován ve vězeňské nemocnici v NVÚ Praha-Pankrác. U zemřelého byla nařízena soudní pitva. Dne 15. července 1989 bylo [REDACTED] vneseno obvinění pro trestný čin vraždy.

Vyšetřuje OS SNB Kolín.

c) Majetková trestná činnost

V době od 9. do 12. července 1989 bylo v Jablonci nad Nisou provedeno vloupání, otevřením západky bezpečnostní vložky FAB u neuzamčených dveří, do bytu MUDr. [REDACTED] (nar. 1953). Bylo odcizeno 4 500 Kčs na hotovosti, 200 DM, šperky, obrazy a další věci, vše v celkové hodnotě asi 233 500 Kčs. Ve věci bylo zahájeno stíhání pro trestný čin krádeže. Po pachateli a odcizených věcech se pátrá.

Vyšetřuje OS SNB Jablonec nad Nisou.

Ve dnech 14. - 16. července 1989 bylo na území ČSSR hlášeno 140 případů krádeží vloupáním, z toho:

	do obchodů a restaurací	bytů	rekreačních objektů	motorových vozidel	ostatní	škoda celkem
ČSR	23	13	20	37	26	648 500
SSR	4	-	5	3	9	44 700
ČSSR	27	13	25	40	35	693 200

d) Dopravní nehody leteckých, kolejových a silničních prostředků

Dne 14. července 1989 v 19.15 hodin na silnici u obce Dubá (okr. Česká Lípa) řidič osobního automobilu [REDACTED] (nar. 1969, bytem Jablonec v Podještědí, okr. Česká Lípa) při projízdění zatáčky v důsledku nepřiměřené rychlosti nezvládl řízení, vjel do levé poloviny vozovky, kde se střetl s protijedoucím autobusem. Při nehodě byl řidič a jeho 2 spolujezdci usmrčeni. Ke zranění osob v autobuse nedošlo. Způsobená škoda na vozidlech činí asi 30 000 Kčs.

Vyšetřuje OS SNB Česká Lípa.

Dne 16. července 1989 v 07.50 hodin v Třinci (okr. Frýdek-Místek) řidič kamiónu [REDACTED] (nar. 1949, ohčan MLR) nepřizpůsobil rychlosť jízdy stavu vozovky a při odbočování narazil do protijedoucího nákladního auta, řízeného [REDACTED] (nar. 1956, bytem Mosty u Jablunkova, okr. Frýdek-Místek). Při střetu vozidel se z kamiónu uvolnily balíky slisovaného papíru o váze 200 kg a spadly na dvě projíždějící osobní vozidla. Při nehodě byl těžce zraněn [REDACTED]. Celková škoda na vozidlech činí 135 000 Kčs. Proti [REDACTED] bylo zahájeno stíhání pro trestné činy ublížení na zdraví a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví.

Vyšetřuje OS SNB Frýdek-Místek.

Dne 15. července 1989 v 04.00 hodin došlo u železniční stanice Prosenice (okr. Přerov) k usmrcení tří osob jdoucích po kolejisti projíždějícím rychlíkem R 11547, vedeným strojvedoucím [REDACTED] (nar. 1940, pracovník loko-depa Olomouc). V usmrcených byli zjištěni [REDACTED] (nar. 1966, bytem Osek nad Bečvou), [REDACTED] (nar. 1969, bytem Olomouc, oba horníci dolu Antonín Zápotocký Orlová) a [REDACTED] (nar. 1971, bytem Lipník nad Bečvou, dělnice). Jmenovaní se vraceli po trati z taneční zábavy. Cizí zavinění nebylo zjištěno.

Vyšetřuje OS SNB Přerov.

Dne 15. července 1989 ve 12.50 hodin na silnici v obci Pohořelice (okr. Břeclav) řidič osobního automobilu [REDACTED] (nar. 1960, bytem Brno) z dosud nezjištěných příčin vjel do levé poloviny vozovky, kde narazil do protijedoucího nákladního auta, které se převrátilo na další osobní automobil. Při nehodě byl řidič nákladního auta usmrcen, jeho spolujezdec a [REDACTED] byli zraněni těžce. Způsobená škoda na vozidlech činí asi 100 000 Kčs. U [REDACTED] byl nařízen odběr krve na zkoušku alkoholu.

Vyšetřuje OS SNB Břeclav.

Dopravní nehody ve dnech 14. - 16 července 1989

	počet nehod	usmrceno osob	těžce zraněno osob	hmotná škoda v Kčs
ČSR	626	11	46	3 244 600
SSR	257	4	25	1 328 300
ČSSR	883	15	71	4 572 900

e) Ostatní mimořádné události a závažná trestná činnost

Dne 15. července 1989 v 17.15 hodin v obci Pčoliné (okr. Humenné) dosud nezjištěný pachatel vhodil otevřeným oknem do místní restaurace rozbušku se zapálenou roznětkou. Při následné explozi byli lehce zraněni na nohou dva náhodní hosté, jejichž pracovní neschopnost potrvá asi 7 dnů. Škoda na zařízení restaurace nevznikla. Po pachatelích se pátrá.

Vyšetřuje OS SNB Humenné.

Dne 14. července 1989 v 00.45 hodin zběhli od VÚ ČSLA 5934 Sabinov (okr. Prešov) z výkonu trestu neozbrojení vojíni ČSLA [ ] a [ ] (oba nar. 1969, odsouzeni pro trestný čin zběhnutí). Po uprchlých se pátrá.

Opatření organizuje OS SNB Prešov a FKÚ FS VB.

Dne 15. července 1989 byl u roty PS Pod Ostrým (okr. Klatovy) při pokusu o ilegální přechod státní hranice z ČSSR do NSR zadržen na vnější straně ŽTZ občan PLR Jerzy KNOP (nar. 1969, bytem PLR, automechanik). Při zadržení kladl pachatel odpor, bylo použito jednoho varovného výstřelu do vzduchu. Ke zranění osob nedošlo. Střela nedopadla na území sousedního státu.

Vyšetřuje OVŠ StB KS SNB Plzeň.

Ve dnech 14. - 16. července 1989 zadrželi příslušníci PS pro přípravu a pokus k ilegálnímu přechodu státní hranice z ČSSR do NSR a Rakouska 6 občanů NDR, 4 ČSSR a 1 PLR.

Hranici se socialistickým státem narušilo 20 občanů ČSSR, 11 PLR, 4 MLR, 3 NDR a 1 SFRJ.

Pro vniknutí z NSR na území ČSSR byl zadržen 1 občan Nizozemí.

Ze zájezdů organizovaných čs. cestovními kancelářemi do Jugoslávie a NSR se nevrátilo 5 občanů ČSSR.

Z emigrace ze Švýcarska se vrátil 1 občan ČSSR.

5. Názory a nálady obyvatelstva

Mezi občany na Broumovsku (Severočeský kraj) převažuje názor na politické dění v sousední PLR, že PSDS celou situaci podcenila a nechala Solidaritě volnou ruku. Hovoří se o tom, že se na čs. hranicích připravují vojáci, kteří, pokud se situace v PLR nezlepší, budou střežit hranice mezi PLR a ČSSR. Občané se rovněž vyjadřují k politické situaci v MLR s hodnocením, že celková politika spěje k občanské válce.

V provozním oddílu ČSD Hradec Králové se rozšiřuje nespokojenost se způsobem a rozsahem předávání informací o vnitropolitickém dění ve státě z vyšších stranických orgánů. Je kritizována skutečnost, že bez seznámení s obsahem výzvy "Několik vět" je na členské základně KSČ požadováno, aby tuto výzvu odsoudila. Obdobná situace byla počátkem roku, kdy se v základních organizacích KSČ masově, bez bližší znalosti věci odsuzovalo vystoupení nezávislých iniciativ v Praze. Převažuje názor, že se bez přemýšlení podepisují rezoluce a výzvy, jen aby "nahoře" byli spokojeni a mohli vykázat podporu širokých mas pracujících bez provedení účinných opatření vůči opozici. V souvislosti s tím je kladně hodnocen sjezd lidových poslanců v SSSR, kde mohl každý veřejně vyslovit svůj názor.

V závodě Bor s.p. Tachov (Západočeský kraj) bylo na návrh předsedy CZV ROH následně výborem CZV ROH rozhodnuto nerealizovat podpisovou akci proti výzvě "charty-77" - "Několik vět". Bylo konstatováno, že text výzvy nebyl našimi sdělovacími prostředky zveřejněn a informace získané poslechem západních sdělovacích stanic se nebudou brát v úvahu, neboť tendenčně znevažují současnou politiku KSČ a státu. Zaměstnanci závodu odsuzují přední čs. umělce (Zagorovou, Bartošku, Kaisera a další), že svým podpisem s výzvou "charty-77" vyslovili souhlas. Vyslovují názor, že tvůrcům "Několika vět" jde o to, aby podlouhným způsobem získali podporu veřejnosti pro záměry opozice.

Dne 14. července 1989 v 09.00 hodin na místní komunikaci v obci Choceň (okr. Ústí nad Orlicí) řidič autobusu praporčík Sovětské armády Ilja Michajlovic MAXIMČUK (nar. 1965, VÚ Týniště nad Orlicí) se plně nevěnoval řízení a narazil do před ním jedoucího osobního automobilu. Při nehodě došlo pouze ke hmotné škodě na vozidlech ve výši asi 28 000 Kčs.

Vyšetřuje OS SNB Ústí nad Orlicí.

Dne 14. července 1989 v 03.00 hodin byl ve Vysokém Mýtě (okr. Ústí nad Orlicí) zadržen při vloupání do soukromého osobního automobilu npor. Sovětské armády Sergej Valentinovič KLJUJEV (nar. 1963, VÚ Vysoké Mýto). Při zadržení kladl odpor a proto bylo proti němu příslušníky VB použito mírnějších prostředků. Jmenovanému byl proveden odběr krve na zkoušku alkoholu. Na automobilu vznikla škoda 300 Kčs. Po zadokumentování bude případ předán VOP Hradec Králové.

Vyšetřuje OS SNB Ústí nad Orlicí.

Rozdělovník:

s. Jakeš
s. Husák
s. Adamec
s. Indra
s. Hegenbart

vedoucí tom
předs. sekce
s. Pilný
s. konzultant
DMS

Dne 14. července 1989 ve 21.00 hodin byl pro výtržnost předveden na OO VB Lučenec podnapilý [REDACTED] (nar. 1965, bytem Lučenec, dělník, 2 x soudně trestán). Jmenovaný odešel na WC, kde se pokusil o sebevraždu oběšením na šňůře od splachovače. Byl převezen na psychiatrické vyšetření, kde uvedl, že se nechtěl oběsit, sebevraždu pouze předstíral. Ke zranění nedošlo. Odběr krve odmítl.

Vyšetřuje inspekce náčelníka KS SNB Banská Bystrica.

Dne 15. července 1989 ve 23.00 hodin v letním kině v Častolovických (okr. Rychnov nad Kněžnou) vnikl vojín základní služby [REDACTED] (nar. 1969, VÚ 2220 Dolní Břežany) na dámský záchodek a pokusil se znásilnit [REDACTED] (nar. 1970, bytem Rychnov nad Kněžnou). Když jmenovaná volala o pomoc, [REDACTED] utekl a byl zadržen občany. Bylo proti němu zahájeno stíhání pro pokus trestného činu znásilnění a se souhlasem VOP Hradec Králové byl předán do věznice MS v Hradci Králové.

Vyšetřuje OS SNB Rychnov nad Kněžnou.

Dne 14. července 1989 v 07.30 hodin na silnici v katastru obce Moravský Krumlov (okr. Znojmo) chodec, npor. SNB Miloslav SOUČEK (nar. 1952, SIPS OS SNB Znojmo) náhle vstoupil do jízdní dráhy přijíždějícího osobního automobilu. Při dopravní nehodě utrpěl SOUČEK těžké zranění s dobou léčení 3 - 4 měsíce. Na vozidle vznikla škoda ve výši asi 2 000 Kčs.

Vyšetřuje OS SNB Znojmo.

Dne 16. července 1989 v 11.15 hodin se v cele zadržení a zajištění OS SNB Poprad úlomkem skla ze sklenice pořezal na ruce zadržený [REDACTED] (nar. 1969, bytem Poprad, bez pracovního poměru, 2 x soudně trestán, zadržen pro majetkovou trestnou činnost). Po ošetření byl [REDACTED] vrácen do cely, zranění bylo lékařem označeno jako lehké bez pracovní neschopnosti. Míra zavinění příslušníků SNB se zjišťuje.

Vyšetřuje OS SNB Poprad.

Dne 16. července 1989 v 05.00 hodin v obci Hora sv. Šebestiána (okr. Chomutov) požádal řidič autobusu ČSAD Chomutov [REDACTED] [REDACTED] (nar. 1940, bytem Chomutov) rtn. Mariana NOVÁKA (nar. 1966, referent O OSH Hora sv. Šebestiána) o zákrok proti skupině 70 podnapilých osob cikánského původu, které odmítly zaplatit jízdné. Po příjezdu k OO VB Chomutov osoby násilně otevřely dveře autobusu a snažily se uprchnout. Při pronásledování, po marných výzvách "Jméinem zákona" a fyzickém napadení, použil rtn. NOVÁK služební zbraně ke třem varovným výstřelům. Ke zranění osob nedošlo. Škoda nevznikla. Použití zbraně bylo služebními funkcionáři OS SNB Chomutov vyhodnoceno jako neoprávněné.

Vyšetřuje inspekce náčelníka KS SNB Ústí nad Labem.

Dne 16. července 1989 v 00.30 hodin v Karlových Varech stavěla hlídka VB prap. Karel KOŠINÁR (nar. 1953, IPS OO VB Karlovy Vary) a nstržm. Jiří ŠLECHTA (nar. 1967, frekventant PP VB ČSR Praha, nyní praxe na OO VB Karlovy Vary) odcizený osobní automobil. Řidič auta na výzvu nereagoval, najízděl na příslušníky VB, přičemž narazil do služebního vozidla a z místa ujel. Při pronásledování použil nstržm. ŠLECHTA služební pistole ke třem výstřelům pro výstrahu a dalším sedmi do zadní pneumatiky. Řidič odcizeného automobilu [REDACTED] (nar. 1963, bytem Kraslice, okr. Sokolov, dělník) v důsledku nepřiměřené rychlosti

havaroval a spolu s dvěma spolujezdci byl zadržen. Vozidlo odcizili v Podbořanech (okr. Louny). Všichni byli umístěni v NVÚ Litoměřice. Při použití zbraně ani při havárii ke zranění osob nedošlo. Na služebním vozidle vznikla škoda asi 600 Kčs. Použití zbraně bylo vyhodnoceno jako oprávněné.

Vyšetřují OS SNB Karlovy Vary a Louny.

Rozdělovník:

- s. Jakeš
- s. Husák
- s. Adamec
- s. Indra
- s. Hegenbart

vadim' FMR
s. Picas
s. Komíček

Situace v Nezávislém mírovém sdružení

Počátkem července 1989 proběhla uvnitř NMS anketní formou volba mluvčích. V rozporu s původním záměrem však dosavadní vedoucí aktivisté NMS Jana PETROVÁ, Jan CHUDOMEL a Jan SVOBODA zmanipulovali výsledky této ankety a za mluvčí dosadili osoby dle vlastního výběru - Janu PETROVOU, Jana CHUDOMELA, Ruth ŠORMOVOU a Jana SVOBODU, kterého alternativně nahradí Tomáš DVOŘÁK. Z kandidátů, kteří byli navrženi z jednotlivých krajů ČSR, byla vybrána za mluvčí zatím blíže neustanovená studentka z Brna.

Výše jmenovaní, kteří bez ohledu na výsledky voleb do funkcí mluvčích prosadili sami sebe, mají tendence orientovat činnost NMS na akce politického charakteru, což je v rozporu s obsahem vstupního prohlášení NMS. Tuto skutečnost si uvědomuje řada aktivních členů NMS a jsou se stávajícím stavem věcí nespokojeni. Konkrétně Pavel JÉGL, Hana MARVANOVÁ, Radek ZEMAN a další představitelé NMS z jednotlivých krajů ČSR s tímto postupem otevřeně nesouhlasí.

Posun záměrů NMS do politické sféry je objektivně nereálný, protože stávající mluvčí nemají konkrétní představu ani dostatečné vzdělání a zkušenosti z politické praxe, ekonomie, historie a dalších společensko vědních oborů, které jsou pro takto koncipované záměry nezbytné.

NMS je spoluorganizátorem řady veřejných akcí, které se uskuteční ještě v červenci 1989. Konkrétně se jedná o protestní akce ve dnech 18.7. na náměstí Míru, 19.7. před budovou Generální prokuratury, 20.-21.7.1989 na Václavském náměstí, 26.7. ve Stromovce a 31.7. na náměstí Míru. Vesměs se jedná o vystoupení demonstrující existenci NMS a dalších seskupení s cílem prověřit, do jaké míry jsou bezpečnostní složky schopny proti demonstrantům zasáhnout. V podstatě jde o jistý druh prověrek před připravovanými vystoupeními v srpnu 1989, potom k 28. říjnu,

v prosinci a zejména v lednu 1990 - k 1.výročí zásahu Bezpečnosti na Václavském náměstí. Přitom akce k 21.srpnu mají sehrát roli katalyzátoru, který urychluje spád a vývoj dalších situací.

V uvedených akcích se počítá s aktivní účastí NMS jak po stránce organizační, tak přímé účasti.

/II.správa SNB/

Rozdělovník:

Členové a kandidáti PÚV KSČ
s.Hegenbart

ved FMU

I, II, Poch.

(28)

Západoněmecké přístupy k vybraným vojenskopolitickým a vojenským otázkám

Vláda NSR ve svých přístupech k vojenskopolitickým problémům vychází mimo jiné z teorie jaderného odstrašení. Zatím s konečnou platností nevyřešila otázku rozsahu "jaderné účasti NSR", avšak hodlá i nadále přinášet "odpovídající" vklad do jaderného odstrašení NATO a poskytovat prostředky pro dopravu jaderných náloží na cíl. Vychází ze skutečnosti, že ŘS Pershing 1A budou ve výzbroji bundeswehru do roku 1991 a ŘS Lance do roku 1995. NSR pokračuje ve vývoji balistického raketového systému "Flugkörper 90". V roce 1990 má být ukončena fáze "definice" tohoto systému, který by měl v letech 1995-96 nahradit vyřazený systém ŘS Pershing 1A. "Flugkörper 90" navazuje na projekt ŘS Pershing-2 s redukovaným doletem, měl by mít akční rádius do 500 km, pevné palivo, vícenásobné hlavice naváděné v konečné fázi letu a počítá se s ním hlavně pro ničení nepřátelského letectva na zemi. Na vývoji hlavice se pod řízením firmy MBB účastní i další americké a západoněmecké firmy - Martin Marietta, MAN a Diehl. Vývojové práce probíhají pod projektovým označením TECHNEX /Technology and Experimental Study/.

Vláda NSR si je vědoma negativního dopadu modernizace jaderných systémů krátkého doletu v 90. letech. Snaží se proto přesvědčit USA a západoevropské spojence o nezbytnosti doplnit pozemní komponent "jaderného odstrašení" zdokonalením komponentu vzdušného a námořního, který představuje z hlediska NSR menší vojenskopolitická rizika. Zvláštní roli přisuzují experti západoněmecké vlády letounům B-52, které by byly umístěny jak na území USA, tak v Evropě - například ve Velké Británii, případně v Portugalsku. Z hlediska zajištění dopravy jaderných náloží na cíl přisuzují zvýšený význam letounům TORNADO a raketometům. Do budoucna mají být všechny prostředky západoněmecké armády pro dopravu jaderných náloží na cíl soustředěny v rámci velitelství vojenského letectva, s výjimkou hlavňového dělostřelectva.

NSR průběžně rozšiřuje své faktické zapojení do plánu na přijetí amerických posilových jednotek /WHNS/ na svém území. NSR má podle WHNS zabezpečit pro tyto účely zhruba 90 000 vojáků. Plné zapojení jednotek NSR v souladu s dohodou WHNS bude realizováno podle názorů západoněmecké vlády v letech 1990-1993. Dojde tak k určitému prodlení, a to v důsledku chybějící infrastruktury a nedostatků při nákupu vojenského materiálu. Jednotky WHNS jsou z části stavěny ze záložníků. Plánovaná místa záložníků v jednotkách WHNS jsou pokryta asi z 80 %, u oddílů stojajících už jen z 60 %.

Vedení bundeswehru v poslední době věnuje značnou pozornost otázkám politického vlivu na příslušníky bundeswehru a úkolům tzv. psychologické obrany /PSV/. V dosud platné směrnici generálního inspektora bundeswehru admirála WELLERSHOFFa z 8. prosince 1988 jsou Sovětskému svazu přisuzovány "nezmenšené agresívni záměry" a je požadováno "pokračování politiky z pozice síly". S účinností od 1. dubna 1989 byly vedením bundeswehru naformulovány úkoly pro PSV. Jednotky PSV mají vyhodnocovat dostupné podklady. Při této činnosti se mají zaměřit na otázky ideologického boje států Varšavské smlouvy proti tzv. bezpečnostní politice NSR, bundeswehru a NATO. Jejich zaměření má obsáhnout i psychologickou situaci v ozbrojených silách Varšavské smlouvy a mezi obyvatelstvem socialistických zemí podléhajícím vojenským povinnostem, jakož i záměry a opatření extremistických a nepřátelských seskupení v NSR orientované proti bezpečnostní politice NSR, proti bundeswehru a spojeneckým vojskům umístěným v NSR.

V kruzích SPD rostou pochyby o správnosti orientace politického vlivu na příslušníky bundeswehru. Podle parlamentní frakce SPD není současný přístup vedení bundeswehru v souladu s odzbrojovacím úsilím; nadále napomáhá vytváření obrazu ideologického nepřítele a fakticky znamená konec politické svobody názorů v bezpečnostní politice.

Z hlediska západoněmeckého veřejného mínění je další velmi citlivou otázkou realizace výcvikových opatření při hloubkových letech. Ministerstvo obrany NSR zkoumá možnosti omezení počtu hloubkových letů. V centru pozornosti je zdokonalení simulátorů pro letecký výcvik,

zřízení střediska simulovaného leteckého výcviku v Ottobrunnu a vytvoření výcvikového střediska pro letecký boj v Nordsee. Speciálně složené vyhodnocovací skupiny na ministerstvu obrany doporučily zdokonalit 7 stávajících leteckých simulátorů. Zdokonalením má být pověřena kanadská firma CAE Electronics, která ve své nabídce nejvíce vyšla vstříc požadavkovému katalogu pracovní skupiny "Hloubkový let a simulace vzdušného boje". Pro vývoj vzorkového zařízení by bylo do roku 1991 potřeba zhruba 117 miliónů DM a pro následné zdokonalení 7 simulátorů letounů TORNADO dalších 545 miliónů DM. Speciální skupiny doporučily, aby projekt zřízení simulačního střediska, využitelný jednotkami ozbrojených sil, zbrojní sférou a průmyslem, byl podstatně zlevněn a zařazen do rozpočtového plánování. Zřízení výcvikového střediska pro letecký boj v Nordsee bylo skupinami odmítально.

Nebezpečným prvkem ve výstavbě západoněmecké armády v 90. letech budou aeromobilní bojové jednotky bundeswehru. Tzv. struktura pozemního vojska 2 000 předpokládá vytvoření aeromobilních svazků v sestavě tří armádních sborů. Podle pojetí vedení bundeswehru mají v současných operacích plnit důležité úkoly.

Samostatně vůči nepříteli má být aeromobilní svazek schopen podniknout operační protiútok, průlom, zaujmout a udržet klíčový prostor, zničit 2. a 3. nepřátelské sledy, realizovat úder na křídla a týl protivníka, ničit nepřátelské komunikace. Samostatně v rámci vlastního seskupení má aeromobilní svazek udržet klíčové území, ničit nepřátelské zálohy a ničit operační manévrující skupiny. V součinnosti s mechanizovanými jednotkami mají být aeromobilní jednotky schopny obklíčit nepřátelské síly a krýt křídla sestavy.

V letech 1989 a 1990 mají být provedeny výzkumné studie, zda a v jaké míře je příslušný druh ozbrojených sil schopen plnit základní bojové úkoly. Na zajištění této studií je uvolněno 1,85 milionu DM. Mají se na nich podílet i výzkumná pracoviště mimo bundeswehr.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš   s.Hegenbart
s.Husák   s.Štefanák
s.Adamec   s.Johanes
s.Indra   s.Václavík
s.Lenárt

ved FMU

I, II.

K některým aspektům přístupu USA ke snižování konvenční výzbroje v Evropě

Podle některých dílčích poznatků existují ve vojenských a politických kruzích USA názory, že NATO by mělo najít způsob, jak předejít snižování moderní vojenské techniky v případě, že na vídeňských jednáních o snížení stavu ozbrojených sil a výzbroje v Evropě /jednání "23"/ dojde k dohodě se zeměmi Varšavské smlouvy /VS/.

Podstatou těchto názorů a diskusí je záměna moderních zbraňových systémů, které by podléhaly snížení a tedy i fyzickému zničení, za starší, méně efektivní vojenskou techniku, která již vzhledem ke svým bojovým schopnostem zastarala.

První, i když zatím zdaleka ne jednoznačné poznatky svědčí o tom, že v americkém Senátu kolují názory, že otázka zničení moderní vojenské techniky, konkrétně letectva USA rozmístěného v Evropě, by měla být revidována. Zastáncem této linie je např. demokratický senátor za stát Illinois DIXON, který mj. poukazuje v této souvislosti na nedostatek moderních letounů u záložních leteckých útvarů a letecké složky Národní gardy v USA. V této souvislosti navrhuje, aby moderní letouny USA umístěné v Evropě byly staženy zpět do USA a na jejich místo byly vyslány zastarálé typy, jejichž zničení by v případě dohody mezi NATO a VS Západu nevadilo. Navíc státy VS, zejména SSSR, by byly nuceny zničit své moderní útočné letectvo.

Podle poznatků získaných v italských politických kruzích zvažuje NATO přesun starších letounů na vojenská cvičení tohoto paktu a po jejich ukončení naopak stažení moderních letec-kých strojů. Zvažuje se rovněž demontáž některých doplňkových zařízení u letadel a tanků, které by pak byly přemístěny do oblastí mimo působnost jednání "23", případně prodány do zemí BV.

Získané poznatky z některých evropských zemí NATO svědčí o tom, že návrhy USA na záměnu moderní vojenské techniky roz-místěné v Evropě za zastaralou již byly na úrovni NATO předne-seny s cílem včasné přípravy paktu pro případ úspěšného za-vršení jednání "23". Zatím však vzhledem k odlišným názorům spojenců USA v NATO nebyla tato otázka vyřešena, a proto ani uvedená záměna nevstoupila do etapy konkrétních opatření.

Pokud jde o konkrétní případ stahování moderních stíhaček USA z Evropy a jejich záměnu staršími typy F-4, nebyla tato informace jednoznačně potvrzena.

Při konzultacích o výše uvedené problematice někteří zá-stupci zbrojovek NATO navrhují prodej moderní bojové techniky, která by měla být odstraněna, neutrálním, případně rozvojovým zemím.

Například nyní již bývalý ministr obrany Švýcarska J.DELA-MURAZ jednal v USA o dodávkách moderní vojenské techniky z USA do Švýcarska. Pokud jde o letectvo zvažovalo se, že zastaralé letouny MIRAGE 3S budou nahrazeny do roku 1990 moderní verzí MIRAGE 2000. Nyní však bylo rozhodnuto zakoupit 40 amerických strojů F-16 a F-18, které se mají v nejbližší době stát zákla-dem švýcarského letectva. Na jejich nákup budou vyčleněny 4 miliardy švýcarských franků.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš   s.Hegenbart
s.Husák   s.Štefanák
s.Adamec   s.Johanes
s.Indra   s.Václavík
s.Lenárt

ved.FMV

I,II,

Dopady neúspěšného pokusu o státní převrat v Etiopii

Ve vládních kruzích většiny západních, afrických a arabských zemí je květnový pokus o převrat v Etiopii hodnocen jako přímý důsledek nespokojenosti různých společenských vrstev obyvatelstva s "autoritativní, nerealistickou a bezperspektivní" politikou MENGISTUa. Podle zmíněného hodnocení by si etiopské vedení mělo vzít z květnových událostí ponaučení a modifikovat svou "silovou" politiku při řešení vnitropolitických problémů, včetně otázky Eritreje, která je neperspektivní.

Politické důsledky květnových událostí nejsou již hodnoceny tak jednoznačně. Ve státním departmentu USA panuje názor, že pokus o převrat dále prohloubí proces, který se vší pravděpodobností vyústí v zhroucení současného režimu. Proto se Washington rozhodl navazovat úzké přímé kontakty s představiteli Eritrejské lidové osvobozeneccké fronty /EPLF/, Tigrijskou lidově osvobozenecckou frontou /TPLF/ i dalšími separatistickými organizacemi.

Podle britského ministerstva zahraničních věcí generální komplot silně psychologicky ovlivnil MENGISTUa, který bude nucen přistoupit alespoň na částečný kompromis s opozičními silami v otázce řešení eritrejského problému.

italská vláda, která pozorně sleduje další vývoj v Etiopii, se snaží přimět obě strany k mírovému řešení eritrejského problému.

V Římě koluje názor, že Itálie dosud nevyčerpala všechny možnosti svého vlivu na MENGISTUa, avšak rozdílné pohledy vládních koaličních stran na zmíněný problém do značné míry limitují její iniciativu. Jestliže socialisté plně podporují požadavky separatistů na odtržení Eritreje od Addis Abeby, pak se představitelé křesťanské demokracie zatím snaží o zachování současného statusu quo. Takovéto postoj je Říma vyvolávají rostoucí nespokojenost eritrejských separatistů.

Západní diplomaté v Addis Abebě upozorňují na skutečnost, že většina členů vedení země byla v krizové situaci bezradná a neschopná samostatných efektivních akcí. Řada činitelů z různých důvodů zaujímala vyčkávací postoje, dokonce sympatizovala se vzbouřenci a mnozí z nich očekávali nezvratný pád MENGISTUova režimu. Nyní tito politici vyjadřují zklamání nad nerohodností pučistů.

V této oblasti je zároveň zdůrazňováno, že na pozadí všeobecné rozpačitosti, která ovládla státní aparát, si zachovali chladnokrevnost předseda rady ministrů WOGDERESS a ministr vnitra GERBE-KIDAN, kteří vytvořili svérázný řídící kolektivní orgán, který by mohl v případě odchodu MENGISTUa z politické scény převzít do rukou moc v zemi.

Ve vládních kruzích řady arabských států, především v JILODR a v maghribských zemích, je vyjadřováno vážné znepokojení nad růstem politicko-mocenských pozic etiopské generality. Zmíněné země mají z vlastních vnitropolitických důvodů mimořádný zájem na urychlené normalizaci poměrů a na dalším upevnění současného etiopského režimu. Důvody jejich znepokojení se plně potvrdily při posledním vývoji v Súdánu, kdy súdánská generálita v čele s předsedou Revoluční rady národní spásy Umarem Hasanem BAŠÍREM svrhla vládu MAHDÍHO a převzala moc do svých rukou. Oproti zmíněným zemím má však Libye v úmyslu rozvíjet kontakty se separatistickými organizacemi Eritreje.

V souvislosti s květnovým vývojem v Etiopii je brána v úvahu její úloha při udržování stability v oblasti Afrického rohu a Rudého moře.

Dalším vývojem v Etiopii se ve spojitosti s přetrvávající vyhrocenou situací v Eritreji zabýval zambijský prezident KAUNDA a jeho indický protějšek VÉNKATARÁMAN na jednáních v Lusace 9. června 1989.

Oba státníci vyjádřili velké znepokojení a projevili ochotu přispět společnými silami k bezpodmínečné normalizaci situace. Dohodli se, že jejich země v případě nezdaru všech ostatních variant na snížení napětí navrhnou zařazení eritrejské otázky do programu jednání bělehradského summitu hnutí nezúčastněných.

V této souvislosti VÉNKATARÁMAN doporučil, aby KAUNDA k mírovému řešení eritrejské otázky efektivněji využil sídla Organizace africké jednoty v Addis Abebě. VÉNKATARÁMAN se zavázal, že Indie upozorní na nezbytnost urovnání tohoto problému vedoucí činitele afrických zemí, včetně Etiopie, s nimiž udržuje těsné kontakty.

MENGISTU přes vojenské neúspěchy v boji se separatisty a všeobecnou nespokojenost obyvatelstva s jeho vnitřní politikou, jenž prakticky vedla k pokusu o státní převrat, setrvává nadále na pozicích tvrdého řešení národnostních problémů.

Vedení EPLF proto negativně přijalo červnové prohlášení etiopského parlamentu o urovnání eritrejského problému. Hlavním důvodem tohoto postoje podle řady členů ústředního výboru zmíněné fronty je skutečnost, že programové prohlášení etiopského vedení vylučuje jakoukoli možnost eritrejské nezávislosti.

Vedoucí činitelé fronty proto hodnotí výzvu parlamentu jako pokus vlády o získání "oddechového času" pro upevnění jejích pozic a stabilizaci vojensko-politické situace země po nedávném pokusu o státní převrat. Podle názoru separatistů má tento krok Addis Abeby výlučně propagandistický charakter a je podmíněn především snahou demonstrovat "konstruktivnost" její politické linie, zdánlivě směřující k nalezení kompromisu, avšak ve skutečnosti setrvávající na předchozích pozicích.

Organizování přípravy převratu

Podle hodnocení představitelů vyšších etiopských stranických a státních kruhů byl protivládní puč skupiny generálů 16. května 1989 odhalen náhodně, když se spiklenci, kteří využili odjezdu MENGISTUa do NDR, shromáždili v budově ministerstva obrany. Jejich cílem bylo projednat a stanovit termín zahájení převratu, plán jeho realizace, osud hlavy státu a načrtnout rozdělení funkcí v případě jeho úspěchu.

Spiklenci v podstatě dospěli k jednotnému názoru o nezbytnosti předání moci do rukou dočasné vojenské rady, pozastavení platnosti ústavy, prohlášení o zbavení MENGISTUa všech stranických a státních funkcí, rozpuštění vlády a Dělnické strany Etiopie /DSE/. V zájmu získání podpory hlavních opozičních sil hodlali přislíbit provedení všeobecných voleb za účasti všech politických stran a organizací, které vedou ozbrojený boj proti režimu.

Otázky týkající se rozdělení funkcí a pozvání císařova následníka Amchy SELASSIE I., který byl korunován v Londýně v dubnu 1989, k převzetí funkce prezidenta republiky, nebyly definitivně vyřešeny. Podle názoru spiklenců by pozvání této osobnosti umožnilo nejen snížit určité napětí mezi různými politickými silami, ale též otevřít přístup ke jmění, které bylo po svržení císaře v roce 1974 zamrazeno ve švýcarských bankách.

Nevyřešen zůstal rovněž osud hlavy státu. Mezi účastníky zmíněného zasedání vznikly rozpory, zda sestřelit letadlo, jímž se měl MENGISTU vracet z Berlína, nebo ho zatkнуть po přistání a postavit jej před soud. Diskutovalo se i o tom, zda uskutečnit převrat v noci ze 16. na 17. května, nebo až 19. května, kdy se předpokládal návrat MENGISTUa z NDR.

Připravený plán počítal s tím, že do Addis Abeby budou povolány vojenské jednotky, které obsadí rozhlašové stanice, banky, letiště

a další důležité strategické objekty, a to pod záminkou zajištění jejich bezpečnosti v důsledku údajně zachycené zprávy o přípravě převratu. Počítalo se s tím, že budou uvedeny do pohotovosti bojové letouny rozmístěné na letecké základně v Debrezejtu u Addis Abeby, které by bombardovaly objekty ústředního výboru DSE a prezidentský palác, kde je dislokována brigáda zvláštního určení.

V podstatě se kalkulovalo s tím, že vojenské a policejní jednotky poslušně a bez jakýchkoliv připomínek splní příslušné rozkazy. Přitom se přihlíželo ke skutečnosti, že situace v zemi je natolik labilní, že prohlášení o svržení MENGISTUova režimu pod heslem nastolení míru a demokracie najde pozitivní odezvu mezi nejširšími vrstvami obyvatelstva. Kromě toho spiklenci pevně spoléhali na podporu vedení 2. revoluční armády, dislokované v Eritreji, a 603. armádního sboru, rozmístěného v provincii Gondare. Počítali rovněž s tím, že je podpoří 1., 3. a 4. armáda.

Shromáždění tak velkého počtu příslušníků velení armády v budově ministerstva národní armády zneklidnilo jednoho z pomocníků viceprezidenta Fisseha DESTY, který se služebně nacházel v tomto objektu. O neobvyklém soustředění takového počtu generálů DESTA informoval předsedu rady ministrů WOGDERESSe, zvláštního pomocníka prezidenta pro otázky bezpečnosti, který v nepřítomnosti MENGISTUa plnil funkci hlavy státu. Na základě uvedeného WOGDERESS nařídil uvést brigádu speciálního určení do stavu bojové pohotovosti a o vzniklé situaci informoval další členy vedení země.

Bylo rozhodnuto vyslat ministra národní obrany a vnitra na zmíněné ministerstvo a vyjasnit situaci na místě. Ministr obrany vešel do pracovny náčelníka generálního štábů s cílem zjistit důvod a program shromáždění armádních činitelů. Doporučili mu připojit se ke spiknutí, což kategoricky odmítl, a když se pokusil opustit budovu, byl zastřelen jedním ze spikleneckých generálů.

Když ministr vnitra, který zůstal v zaparkovaném autě v blízkosti budovy ministerstva obrany, uslyšel výstřely, okamžitě odjel a o svých dojmech informoval předsedu rady ministrů. Poté byla brigáda

speciálního určení dle nařízení WOGDERESSe vyslána, aby obklíčila budovu ministerstva národní obrany, blokovala letiště a další důležité objekty a instituce v Addis Abebě, jakož i leteckou vojenskou základnu v Debrezejtu.

S cílem vyjasnit plán spiklenců a získat čas byli na ministerstvo národní obrany vysláni člen politického byra DSE TEDLE a náměstek předsedy státní rady DINSA. Jejich jednání s vůdcem spiklenců, náčelníkem generálního štábku NEGUSSIEm, trvala přes hodinu, což umožnilo brigádě speciálního určení splnit své úkoly.

Ve večerních hodinách 16. května 1989 byl pokus o převrat v Addis Abebě lokalizován. NEGUSSIE a velitel letectva Amcha DESTA spáchali sebevraždu. Ostatní spiklenci, kromě několika, kteří uprchli, se v pozdních nočních hodinách začali vzdávat jednotkám speciálního určení.

Do současné doby bylo již zatčeno 170 vyšších důstojníků a 24 generálů. Technický a nižší důstojnický sbor, kterému tito veleli, je pod kontrolou.

Politické kruhy země uvádějí, že spiknutí svým charakterem bylo záležitostí představitelů vyšších vrstev. Avšak spiklenci, pokud by jejich příprava k zahájení převratu nebyla náhodně odhalena, mohli získat podporu armády i civilního obyvatelstva, neboť jejich hesla o nastolení míru a vytvoření demokratické vlády vyjadřovala široké zájmy. Různé společenské vrstvy etiopského obyvatelstva přijaly koupříkladu s pocitem uspokojení prohlášení NEGUSSIEho na jednáních s TEDLEM a DINSOU o tom, že je pevně přesvědčen, že "v zájmu rozkvětu země musí být MENGISTŮv režim svržen".

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Jakeš
s.Husák
s.Adamec
s.Indra
s.Lenárt
s.Hegenbart
s.Štefaňák
s.Johanes

od TML

I, II,

Postoj japonskej vlády v otázke vzťahov s ČLR

Napriek podráždenej reakcii USA, vytýkajúcich Japonsku opatrný prístup k hodnoteniu nedávnych udalostí a súčasnej vnútropolitickej situácie v ČLR a zaujatie postoja, ktorý je v ostrom rozpore s líniou Západu, sa japonská vláda nemieni podriadiť nátlaku Washingtonu, aby oficiálne odsúdila Čínu a vyhlásila voči nej diplomatické a hospodárske sankcie.

Japonská vláda obhajuje svoje stanovisko i napriek tomu, že v otázke prístupu k Číne sa líšia aj názory miestnych politických a hospodárskych kruhov. Podnikateľské kruhy pohotovejšie a ostrejšie reagovali na nedávne čínske udalosti. Medzi ich najvýraznejšie opatrenia patrí rozhodnutie federácie japonských bank o pozastavení prípravy dohody o poskytnutí Číne pôžičky v hodnote 120 miliónov dolárov na výstavbu petrochemického komplexu a v hodnote 30 miliónov dolárov na výstavbu metalurgického závodu. Taktiež väčšina pobočiek japonských bank so sídlom v ČLR obmedzila svoju aktivitu. Pritom aj z výsledkov konzultácií Tókijskej banky s japonskými výrobnými organizáciami možno vyvodiť záver, že nedávne udalosti v Číne sa negatívne odrazia aj v oblasti japonských investícií v ČLR, keďže vzrástli obavy najmä japonského súkromného sektoru z možného nepriaznivého hospodárskeho a politického vývoja v tejto krajine. Podľa niektorých názorov možno očakávať aj pokles obchodnej výmeny medzi Japonskom a ČLR, ktorej celkový objem v roku 1989 môže poklesnúť až o 30 percent v porovnaní s rokom 1988. Taktiež veľké priemyslové spoločnosti, ako Nippon Steel, Matsushita Electric, Sony, Kawasaki Steel a ďalšie, majú v úmysle prehodnotiť realizáciu projektov so zmiešanou japonsko-čínskou kapitálovou účasťou, dokonca u nich prevláda názor od projektov ustúpiť. Pritom však japonské podnikateľské kruhy nie sú vo svojich názoroch jednotné. Podľa výsledkov prieskumu, ktorý JETRO urobi-lo medzi japonskými firmami, asi 90 percent z nich je rozhodnutých

pokračovať v podnikaní v ČLR. Malé a stredne veľké firmy dokonca uvažujú o rozširovaní svojej aktivity v Číne. Veľké spoločnosti sú naopak zdržanlivejšie. Značný význam sa v tomto ohľade pripisuje očakávanému rozhodnutiu spoločnosti NEC v otázke realizácie dvoch väčších projektov v Pekingu a Tchien-ťine na výrobu optoelektronických vlákien a polovodičov vysokej kapacity, ktoré by mali byť realizované aj za čiastočnej pomoci japonských vládnych úverov. NEC a vláda zatiaľ definitívne nerozhodli o ďalšom postupe, takticky vyčkávajú na závery nadchádzajúceho summitu siedmich vyspelých kapitalistických štátov a následujúceho zasadania COCOM. Váhavosť veľkých japonských firiem je vyvolaná aj výsledkami analýzy JETRA, podľa ktorých sa ČLR ku koncu roka 1989 bude potýkať s valutovými problémami. Jej valutové rezervy sa majú znížiť a zrejme bude prinútená odpredať zo štátnych rezerv časť zlata.

Na rozdiel od podnikateľských kruhov japonská vláda je za zachovanie zdržanlivosti voči Číne. Poukazuje pritom na nutnosť brať do úvahy "zvláštnosti" tejto krajiny, ako aj "zvláštny charakter" japonsko-čínskych vzťahov, a to ako z hľadiska bilaterálneho, tak aj z hľadiska globálneho. Vychádza zo stanoviska MZV, že akýkoľvek tlak na Čínu v dobe prebiehajúcich nepokojovalo ako aj za súčasnej situácii by bol neúčinný a mohol by mať za následok jedine zhoršenie vzájomných vzťahov s krajinou, ktorá je po USA druhým najdôležitejším partnerom Japonska v oblasti obchodnej a hospodárskej spolupráce. Kritika a sankcie by pritom neovplyvnili vnútropolitickej vývoj v Číne a naviac by mohli spôsobiť alebo napomôcť urýchleniu procesu jej zблиžovania sa so socialistickými štátmi, najmä so ZSSR. Podľa názoru niektorých predstaviteľov japonských politických kruhov Spojené štáty a krajiny západnej Európy nepochopili zvláštnosti Číny a najmä USA očakávali, že po určitom ovplyvnení zmien v ekonomike ČLR sa im podarí ovplyvňovať aj zmeny v politickom systéme tejto krajiny. Neúspech vyvoval najmä na strane USA rozčarovanie, ktoré sa prejavilo aj vo formovaní západného "protičínskeho frontu". Japonská vláda sa s týmto postupom nestotožňuje a usiluje sa zjednotiť Západ na platforme, že cieľom vyspelých kapitalistických štátov by malo byť udržanie súčasnej pozície Číny ako tretej sily

v trojuholníku USA-ZSSR-ČLR a zabránenie jej výraznejšiemu zblíženiu so ZSSR, ktoré by mohlo negatívne ovplyvniť celkovú pozíciu VKŠ na svetovej politickej a hospodárskej scéne.

Do súčasného postoja japonskej vlády v oblasti vzťahov s ČLR sa premietajú jej dlhodobé kalkulácie, berúce do úvahy záujmy súkromného kapitálu, obchodné záujmy, ako aj ciele rozvojového programu. Prihliada aj k "zvláštnemu charakteru" čínsko-japonských vzťahov, danému geografickými, historicko-politicími a kultúrnymi faktormi, ako aj "rasovou príbuznosťou". Vláda pritom pozorne sleduje aj vývoj bilaterálnych vzťahov Číny a USA a vyhodnocuje či v súčasnej dobe ide skutočne o jednotný postup západných štátov voči Číne. Z doterajších konzultácií vlády a Keidanrenu /spoločnosti pre podporu zahraničného obchodu/ vyplýva, že jej konečným zámerom bude docielenie kompromisu so Západom, spočívajúceho vo formálnom súhlase Japonska s postupom západného bloku a so sprísnením opatrení COCOM voči ČLR, avšak pri súčasnom odmietnutí Japonska priamo sa podieľať na politických a hospodárskych sankciách proti Číne a postupnom plnom obnovení svojej obchodnej a hospodárskej aktivity v ČLR. Japonská vláda vychádza zo záverov konzultácií MZV a Keidanrenu, podľa ktorých takýto postup by nemal negatívne ovplyvniť politické a hospodárske vzťahy, ani obchodnú spoluprácu Japonska s USA. V týchto záveroch sa sice predpokladá určitá možnosť vzniku negatívnych prvkov v japonsko-amerických vzťahoch, ktoré ale budú súčasne tlmené tým, že k oživovaniu japonsko-čínskych hospodárskych a obchodných vzťahov bude dochádzať postupne, pričom sa ale súčasne prejaví pozitívny vplyv ako japonských ústupkov v obchodných sporoch s USA, tak aj rozvoja hospodárskej a obchodnej aktivity amerických firiem v ZSSR.

Japonská vláda považuje dosiahnutie uvedeného kompromisu so Západom v čele s USA za reálne aj z toho dôvodu, že presadiť sankcie voči Číne sa usiluje hlavne americký Kongres, zatiaľ čo BUSHova administratíva a časť expertov z hospodárskych kruhov zastávajú v tejto otázke podstatne umiernenejšie stanovisko. Zrejme budú preto aj prístupnejší japonskej taktike, ktorej cieľom je neuzavrieť si, alebo vážne neskomplikovať prístup na čínsky trh, ako aj nestratíť

možnosť naďalej využívať ČLR ako významný faktor proti ZSSR a spoločenstvu socialistických štátov a ich aktivite ako v oblastiach ich záujmov, tak aj na svetovej politickej scéne.

/I.správa SNB/

od FMV

I, II,

Rozdělovník:

- s.Jakeš
- s.Husák
- s.Adamec
- s.Indra
- s.Lenárt
- s.Knotek
- s.Štefaňák

K vývojovým tendencím v asijsko-tichomořské oblasti

Zcela v souladu s REAGANovou politikou a globálními strategickými záměry i BUSHova administrativa věnuje mimořádnou pozornost asijsko-tichomořské oblasti. V rámci snah o udržení své strategické převahy nad Sovětským svazem se Washington nevzdává záměru vytvořit zde společenství, které by z počáteční ekonomicke báze postupně přerostlo ve vojenskopolitický blok podřízený jeho zájmům.

V rámci procesu přehodnocování americké zahraniční politiky a národněbezpečnostních priorit na jaře 1989 byla vypracována studie o situaci v regionu. V ní se poukazuje na rostoucí expanzivitu Japonska a zároveň doporučuje další postup při vytváření ekonomického bloku, který by byl perspektivně schopen přejímat i vojenskostrategické úlohy a stát se asijskou obdobou NATO a EHS.. V dohledné době by tak byla limitována účast SSSR a ČLR v ekonomicke spolupráci se zeměmi oblasti.

Tokio se k těmto americkým snahám prozatím staví zdrženlivě a nabízí svou variantu, dle níž má být prosperita v oblasti založena na technickém pokroku, jehož nositelem je Tokio.

Japonský úřad pro plánování ekonomiky vypracoval v dubnu 1989 analýzu střednědobé perspektivy ekonomicke spolupráce v regionu, která předpokládá rozvoj zón volného obchodu, podporovaný převodem japonských technologií, přímými investicemi a zvyšováním oficiální rozvojové pomoci. Vzhledem k různorodosti a zvláštnostem jednotlivých zemí návrh nepředpokládá utváření ekonomickeho společenství na základě pevných pravidel, jež hodlá nahradit volnou ekonomicou spoluprací v rámci existujících regionálních organizací.

Zmíněný úřad doporučuje, aby se do této formy spolupráce zapojily rovněž Spojené státy, Kanada, země ASEAN, Jižní Korea, Tchaj-wan, Hongkong a ČLR, čímž sleduje upevnění ekonomického postavení Japonska v oblasti i na úkor Washingtonu, který by v počáteční fázi byl pouze "pozorovatelem". Přestože Japonsko není ve skutečnosti zainteresováno na účasti Spojených států při realizaci těchto představ, obává se, že snaha vyloučit z nich Washington by mohla vyústit v zostření vzájemných japonsko-amerických vztahů.

Země ASEAN hodnotí japonskou aktivitu jako součást dlouhodobých snah Tokia o upevnění vedoucího politicko-ekonomického postavení v regionu, které jim přisuzuje úlohu dodavatele nerostných surovin pro japonský průmysl a odbytiště pro jeho výrobky. Zároveň si ale uvědomují, že by nebylo účelné ideu Tokia plně zavrhnut vzhledem k nebezpečí, že by se mohly ocitnout mimo perspektivní ekonomicke procesy.

V relaci s Japonskem podporují sice jednotlivé země ASEAN rozvoj vzájemných obchodně ekonomických vztahů, ale požadují větší vyrovnanost obchodu cestou rozšíření dovozů jejich výrobků. Vážné výhrady vyjadřují vůči finanční pomoci nabízené v jenech, která by za současné nestability valutových kursů vedla ke zvýšení jejich zadluženosti. Vyzývají Japonsko, aby rozšířilo poskytování půjček za výhodnějších podmínek a zvýšilo investice soukromého kapitálu. Své námitky vyjadřují především Indonésie, Malajsie, Singapur a Filipíny.

Vážným problémem v těchto souvislostech zůstává účast ČLR. Tokio předpokládá, že by se této formy spolupráce zúčastňoval Tchaj-wan i ČLR a jejich zapojení do procesu ekonomické integrace by napomohlo posílení japonského vlivu na Peking. Zároveň však nevidí reálný způsob, jak v dané souvislosti vyřešit problém "dvou Čín", a proto je ochotno se zatím obejít bez nich.

Čínská vláda, která se k těmto plánům staví velmi opatr-
ně, soudí, že se Japonci pouze schovávají za tezi o nezbytnosti
ochrany asijských zemí před konkurencí ze strany USA a západní
Evropy. Ve skutečnosti je jejich cílem upevnění vlastní, domi-
nantní role v procesu ekonomické integrace a svého politického
vlivu na státy Dálného východu a jihovýchodní Asie. Peking se
současně obává, že nové regionální společenství bez jeho
účasti by vedlo ke snížení objemu čínského exportu do států
regionu. Zároveň uznává, že pro vstup do společenství nemá
doposud odpovídající politické a ekonomické předpoklady. Uvědo-
muje si, že pro nízkou úroveň svého hospodářského rozvoje by
se Čína nemohla v nových strukturách ucházet o místo "náleže-
jící velké mocnosti" a její průmysl by neobstál v konkurenci
v podmírkách předpokládané liberalizace obchodu. Vážnou překáž-
kou zůstává i problém slučitelnosti čínského ekonomického systé-
mu s tržním hospodářstvím panujícím v oblasti.

Peking dal Japonsku najevo svůj odmítavý postoj, otevřené
kritiky jeho záměrů se však zdržuje, neboť počítá s možností,
že Tokio může přijít s novou, kompromisní variantou, která by
více brala v úvahu čínské zájmy.

Při prosazování svých plánů musí brát Japonsko v úvahu
i pozici Austrálie, která přišla se svou obdobou regionální
integrace, definovanou v lednu 1989 premiérem HAWKEM. Ten na-
vrhl vytvoření mechanismu mnohostranné spolupráce za účasti
Austrálie, Nového Zélandu, Japonska, Jižní Koreje, Tchaj-wanu,
Singapuru, Thajska a případně i dalších zemí oblasti zainte-
resovaných na vzájemně výhodné koordinaci obchodně ekonomic-
kých vztahů a na přijetí opatření proti protekcionismu USA
a EHS.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Lenárt

s.Štefaňák

od FHL

I, II,

K_zostřující_se_vnitropolitické_situaci_v_Turecku

Turecká vláda premiéra ÖZALa se již druhé volební období snaží o to, aby se Turecko stalo součástí Evropy; hledá cesty přeměny v moderní demokratický stát.

Dosud se však nedospělo k trvalejší rovnováze turecké ekonomiky, k níž měl přispět tzv. stabilizační program přijatý tureckým vedením v roce 1980. Dílčích pozitivních výsledků ekonomické politiky ÖZALovy vlády bylo dosaženo za cenu růstu zahraniční i vnitřní zadluženosti země a doprovodných vnitřních problémů /vysoké procento nezaměstnanosti, zvyšování cen, stagnace investiční činnosti/.

V posledních týdnech dochází v Turecku k vyostřování vnitropolitické situace v souvislosti s nepříznivým vývojem v sociálně ekonomické sféře, s nebezpečnou aktivizací náboženské reakce v zemi a zejména s blížícím se termínem prezidentských voleb /listopad 1989/, který s sebou přináší zestřování politického boje.

Důležitou prověrkou sil a vlivu jednotlivých politických stran v Turecku se staly březnové místní volby. Vládní Vlastenecká strana v nich získala necelých 22 % hlasů, opoziční Sociálně demokratická lidová strana více než 28 % hlasů a Strana pravé cesty více než 25 % hlasů.

I přes neúspěch v místních volbách si Vlastenecká strana premiéra ÖZALa zachovala vedoucí postavení v zemi v důsledku autoritativních a dynamických opatření premiéra při reorganizaci vlády a stranického vedení. K upevnění pozic vládnoucí strany přispěl i zásah tureckého prezidenta EVRENa, který obě parlamentní opoziční strany varoval, aby rozdmýcháváním napětí v zemi a prudkým zestřováním politického boje neškodily zájmům Turecka v zahraničněpolitické oblasti a zejména neriskovaly zmrazení finanční pomoci a úvěrů od západních zemí. Rovněž upozornil, že za situaci v zemi nesou stejn-

nou odpovědnost všechny politické strany. K udržení statusu vládní strany přispěla i skutečnost, že žádná z opozičních stran nemá vypracován ucelený alternativní program ekonomického a sociálního rozvoje země.

Úspěch nejsilnější složky opozičních sil Sociálně demokratické lidové strany /SHP/ v čele s INÖNÜem v místních volbách ukázal na zesílení jejího vlivu v zemi na úkor Vlastenecké strany. Neutlumil však frakční boj ve straně mezi "levicovým křídlem", vedeným GÜRKANem, a "centristy", vedenými generálním tajemníkem strany BAYKALem.

BAYKAL, posedlý vůdcovskými ambicemi, hodlá prosazovat konání předčasných parlamentních voleb, což "levice" odmítá stejně jako změny v ústavě, které by vedly k větší orientaci strany doprava. BAYKAL s cílem posílit si své pozice ve straně navazuje kontakty s vládními kruhy USA. Počítá s tím, že podaří-li se mu postavit do čela SHP, bude v příštích parlamentních volbách usilovat o volební vítězství SHP a o funkci premiéra.

Úsilí INÖNÜa balancovat mezi oběma frakcemi SHP a vůdcovské ambice BAYKALA odrazují část liberálně laděných voličů, což ve svých důsledcích snižuje vyhlídky SHP na úspěch v příštích parlamentních volbách.

Druhá nejsilnější opoziční strana v Turecku Strana pravé cesty /DYP/ v čele s DEMIRELem si na rozdíl od SHP zachovala jednotu a rovněž aspiruje na místo vládní strany. Též strana DYP se domáhá vyhlášení parlamentních voleb v předčasném termínu. Navrhuje současné konání předčasných parlamentních a prezidentských voleb na podzim 1989. Návrh se setkává se silnou odevzrou a podporou ze strany představitelů tureckých obchodních kruhů, kteří sympatizují s DYP a považují nynější vládu ÖZALA i parlament za neschopné řešit narůstající politicko-ekonomické problémy země.

V souvislosti s nadcházejícími prezidentskými volbami strana DYP požaduje změny v turecké ústavě, které by zakotvily volbu hlavy

státu na základě celonárodního referenda.

Má-li se menšinová vláda premiéra ÖZALa udržet u moci i pro další období je nezbytné zamezit dalšímu růstu negativních tendencí v turecké ekonomice. To je hlavním důvodem, proč se Turecko rozhodlo na základě doporučení Mezinárodního měnového fondu a Světové banky přijmout opatření na snížení svého zahraničního zadlužení, které limituje efektivnost dalších úvěrů. Turecká vláda ve spolupráci se zmíněnými finančními organizacemi zpracuje program, který by měl cestou omezení investic do státního sektoru, diverzifikací výdajů na vojenské účely ve prospěch role soukromého sektoru a stimulací zahraniční kapitálové účasti v obranném průmyslu země zaručit snížení zahraničního zadlužení Turecka do roku 1992. V téme roce mají proběhnout v zemi řádné parlamentní volby. V této souvislosti je zvláštní význam přikládán zvyšování vojenské pomoci Turecku ze strany spojenců v NATO.

Dalším problémem znepokojujícím turecké vedení v posledních měsících je aktivizace reakčních islámských kruhů v zemi v důsledku otevřené podpory, kterou jim poskytují íránskí fundamentalisté, včetně nejvyšších íránských činitelů /RAFSANDŽÁNÍ/. Cílem íránských fundamentalistů je dosáhnout revize politiky tureckého státu vůči islámu a islámské republice. Protesty tureckého obyvatelstva proti rozhodnutí ústavního soudu zrušit zákon dovolující nosit ženám závoj i na univerzitní půdě jsou důkazem, že fundamentalistické ideje mají v Turecku solidní politickou, náboženskou a sociální bázi. Dosud sice nehrají ve vnitropolitickém životě země rozhodující roli, ale za velmi nebezpečný moment je nutno považovat existenci skrytých stoupenců fundamentalismu ve státním aparátu, armádě, orgánech bezpečnosti a též v samotné Vlastenecké straně.

Islámský fundamentalismus nachází pevné zázemí především mezi tureckými obchodními a podnikatelskými kruhy, které mají zájem na udržení dobrých obchodně ekonomických vztahů s Íránem. Z tohoto důvodu se zmíněné kruhy snaží přesvědčit členy turecké vlády, že "linie konfrontace" s Íránem, schvalovaná ÖZALEm, by měla být přehodnocena.

Střízlivě uvažující političtí činitelé v Turecku, mezi něž se řadí prezident EVREN, premiér ÖZAL a další, si uvědomují, že příchod islámských fundamentalistů k moci by ohrozil vojenskostrategické cíle USA a NATO v Turecku i na jihovýchodním křídle NATO jako celku, nehledě na negativní dopad na náboženskopolitické vztahy v SSSR a v dalších zemích Varšavské smlouvy. Především by však měl negativní vliv na nacionalistické myšlení Turků, které je posilováno v souladu s tureckými tradicemi již od dob ATATÜRKa - propagátora demokratických myšlenek. Růst nacionalistického faktoru v zemi by mohl zabránit nekontrolovatelnému šíření islámského fundamentalismu. Právě nutnost zamezit lavinovitému šíření islamického fundamentalismu v Turecku, aby nevznikl jakýsi druhý Írán, na jehož území jsou rozmístěny jaderné zbraně, je základním předpokladem pro vstup Turecka jako "plnohodnotného partnera" do Evropských společenství.

V předvečer prezidentských voleb je očekáváno další vyostřování vnitropolitické situace v Turecku, které může být též doprovázeno případnými změnami v rozložení politických sil v zemi. Budou-li pokračovat náboženské nepokoje, nelze vyloučit možnost vyhlášení mimořádného stavu na celém teritoriu Turecka.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Lenárt
s.Štefaňák
s.Johanes

*ved FMV
I, II,*

K perspektivě vztahů Argentina-USA

Severoamerické vládní kruhy sledují s uspokojením snahu nového argentinského prezidenta C.S.MENEMA spolupracovat se všemi politickými silami země. Při sestavování nové vlády přizval prezident k zastávání důležitých státních úřadů i představitele významných argentinských korporací. Poskytl také značnou volnost působení soukromých podniků a snaží se vytvářet příznivé podmínky pro příliv zahraničního kapitálu do země. Tyto prezidentovy kroky by mohly ve svých důsledcích přispět ke zvýšení důvěry v jeho osobu v argentinských i v amerických politických a podnikatelských kruzích.

Washington by chtěl s Argentinou rozvíjet všestranné styky a zvláště pokračovat v hledání oboustranně přijatelných způsobů řešení problému zahraniční zadluženosti. Státní department má v úmyslu usilovat o americko-argentinskou spolupráci ve vojenské oblasti. Američané mají zájem především o obnovení každoročních společných manévrů UNITAS a o aktivizaci argentinské účasti v systému meziamerické obrany.

Velvyslanec USA v Buenos Aires nedávno poznamenal, že USA projevují v oblasti zahraniční politiky ve vztahu k Argentině opatrnost. Washington je znepokojen v souvislosti se záměrem prezidenta MENEMA přispět k upevnění integračních procesů v Latinské Americe bez účasti USA. Nesouhlas vyvolalo ve státním departmentu rovněž pozvání Fidela CASTRA a Daniela ORTEGY na inauguraci nového argentinského prezidenta.

/I.správa SNB/

Rozdělovník:

s.Lenárt

vedTMV

s.Štefaňák

I, II,

s.Johanes

Příloha k DSZ ze 17. července 1989

Dne 14. července 1989 ve 21.00 hodin byl pro výtržnost předveden na OO VB Lučenec podnapilý [REDACTED] (nar. 1965, bytem Lučenec, dělník, 2 x soudně trestán). Jmenovaný odešel na WC, kde se pokusil o sebevraždu oběšením na šňůře od splachovače. Byl převezen na psychiatrické vyšetření, kde uvedl, že se nechtěl oběsit, sebevraždu pouze předstíral. Ke zranění nedošlo. Odběr krve odmítl.

Vyšetřuje inspekce náčelníka KS SNB Banská Bystrica.

Dne 15. července 1989 ve 23.00 hodin v letním kině v Častolovických (okr. Rychnov nad Kněžnou) vnikl vojín základní služby [REDACTED] (nar. 1969, VÚ 2220 Dolní Břežany) na dámský záchodek a pokusil se znásilnit [REDACTED] (nar. 1970, bytem Rychnov nad Kněžnou). Když jmenovaná volala o pomoc, [REDACTED] utekl a byl zadržen občany. Bylo proti němu zahájeno stíhání pro pokus trestného činu znásilnění a se souhlasem VOP Hradec Králové byl předán do věznice MS v Hradci Králové.

Vyšetřuje OS SNB Rychnov nad Kněžnou.

Dne 14. července 1989 v 07.30 hodin na silnici v katastru obce Moravský Krumlov (okr. Znojmo) chodec, npor. SNB Miloslav SOUČEK (nar. 1952, SIPS OS SNB Znojmo) náhle vstoupil do jízdní dráhy přijíždějícího osobního automobilu. Při dopravní nehodě utrpěl SOUČEK těžké zranění s dobou léčení 3 - 4 měsíce. Na vozidle vznikla škoda ve výši asi 2 000 Kčs.

Vyšetřuje OS SNB Znojmo.

